

◆ "İsti-isti"

DUYGULU
ŞEİRLƏR

Oxucuların Hədiyyə Şəfaqət kimi tanıdığı, oxuduğu, yaradıcılığına maraqlı göstərdiyi şairə və nasirin əsl adı və soyadı belə deyil zənnimcə. Əslində, bununla sanki Hədiyyə Şəfaqət insanın adının onun həyatında elə bir önəmli olduğunu, onu çarçırmaq, fərqləndirmək üçün bir şərtlilik olduğunu düşünür, neçə illik dostunun belə, adını bilməməyi qəbahət hesab etmir. Bunu onun bir müsahibəsində oxumuşam.

Sosial şəbəkələrdən "Ümid", "Kəndir", "Namus cinayəti" kimi maraqlı hekayələri ilə tanıdığım Hədiyyə Şəfaqətin "Azerbaycan" jurnalının 2015-ci illik nömrəsində dərc olunmuş şeirlərini maraqla oxudum və onun şeirlərini çağdaş poeziyamızın digər nümayəndələrinin yaradıcılığından fərqləndirən keyfiyyətlərini incələməyə ehtiyac duydum. Əvvəla, onu deyim ki, bu şeirlərdəki lirik "mən" də öz müasirləri kimi yerlə göyün, torpaqla səmanın arasında çarpınsa da, bu gedib-gəlmələrdə, qalxıb-ənmələrdə qara rəng, boz və soyuq ovqat yox, ilq və xoş, rəngbərəng işartılar gördüm. Müəllifin həm özünə, həm də oxucusuna pıçlıtsı kimi səslənən bu şeirlərin intonasiyasındakı həznilik, ahəngindəki axıcılıq onların ilk nəzərə carpan nümunələri fərqləndirən xüsusiyyətidir. Sonra müəllifin bu poetik nümunələrin, ayrı-ayrı misraların arasından boy verib görünən lirik "mən"i gözümün qarşısında canlandıрмаğa çalışdım.

*Mən çoxdan çilik-çilikəm,
Güzgülrə bütöv göstərir -*

deyən bu xanım şairin poetik qəhrəmanı səmimi, zərif, həssas və düşüncəlidir. Hədiyyə yaşadığımız bu dünyada özünə yer tapmır. Gah yüksəkliyin o nöqtəsindədir ki,

*Günəşi üfüqdə qarşılamağa
Enarik astaca pilləkənləri...*

gah da

*Səmələr bir işıq yollayar bızə
Qalxarıq, qalxarıq
Ruhlara doğru - deyir.*

Ağrısını, nisglini, hislərini bölüşmək üçün gah dənizi, gah da sahillə həmdərd bir sevgi, həznilik və mülayimlik həkimidir.

Hədiyyə Şəfaqətin lirik duyğuların, ülvü yaşantıların ifadəsi olan "Səni sevirəm", "Bütün xatirələr", "Yuxu", "Gecə bilir" kimi şeirləri də maraqlı poetik nümunələrdir. O, bu şeirlərində qələmlə elə lirik ləvhələr təsvir edir ki, bu təsvirə köklənən oxucu özünü sanki sürreal aləmdə hiss edir. O, deyir edək ki, Hədiyyənin şeirlərində metafizik ələmin - bu dünya ilə o dünya arasındakı, yuxulardakı zaman və məkanın təsvirləri çoxdur və bu, onda alınır.

*Dostum
Buralar haradır?
Niyə başımın üstündə
Bunca sıxlaşmış buludlar və niyə yağışlar yağmır?
Niyə ağacların kölgəsi
Düşmür cığırının üstünə?
Dostum,
Hani üfük,
Hani buludların arasından
kəzəron günəş,
Niyə üşümürəm bəs?
Niyə nə dayanmır,
Nə yol getmirəm,
Niyə almıram nəfəs
Və niyə boğulmuram?*

Onun şeirlərində insanlara sevgi var, onları təmizliyinə, gözəlliyinə güvən var. Müsahibələrinin birində "Heç pis insanla qarşılaşmadım" - deyən Hədiyyə poeziyasında da eyni əminliklə "İnsanlar dənizləşib, insanlar tartamızdır" - qarşılaşdır və neqativ duyğuların təsvirindən doymuş oxucuya pozitiv enerji ötürmək istəyir. İnsanlar nə vaxtsa inciməmək üçün, qırılmaq üçün heç kime dəş almadığına güvenir, bu daşın bir gün gəlib sənə dəyəcəyi, sənənin özünü sındıracağı var deyir:

*Hər adama daş atmazlar,
Hər adamdan daş yeməzlər,
Qırılmağın,
Tökülməyən,
Sonra düşüb öz-özünü
Toplamağın var
Ay adam...*

Müəllifin oxuculara təqdim etdiyi şeirlər toplusunda "Bu şəhər" adlı şeiri də diqqətimi çəkdi. Nağilini, laylasını, yuxusunu itirən bu yorğun şəhər nə yata bilir, nə də yuxu görür ki şəhərlər suya danışsın. Layladan, nağıldan başlayan təmizliyi, sağlığı, dincliyi yoxa çıxmış bu şəhər poetik qəhrəmanı haqlı olaraq qorxudur. Nəyi ilə qorxudur? "Uzaqdan nur topasına" oxşayan "bu yorğun şəhər" in yalmayan çiçəkləri, ağacları, nəfəsinə qul olan, şəhərin gəcasini də əlindən alan adamları qorxudur:

*Məni bu ayıq şəhərin
Qorxusuzluğu qorxudur.
Gündüzləri baş ələmir
Gecəsinə ol uzadır -
Nəfəsinə bata bilməyir*

*Gözündən yuxu tökülür
Gör haçandır bəxti yatıb -
Bu şəhər yata bilməyir...*

Ətraf mühitin, çevrəsinin problemlərinə hassaslıqla yanaşan şair bədii təsvir və ifadə vasitələrinə, uğurlu metaforik ifadələrdən yerində istifadə etməklə narahat şəhərin portretini çəkməyi bilmişdir. "Daha azaddır bu şəhər" şeiri də həmin şəirin ardı kimi görünür:

*Gör necə özümə gülür -
Yalandan şadıddır bu şəhər -*

misralarında da adı çəkilməyən bu şəhərin sakinlərinin ovqat və obrazlarını görürük:

*Özümə yazdığı gəlir
Yazdığı gəlir -
Gizlədir
Yaman ustadıdır bu şəhər...*

Bir çox şairlərin haqqında danışdığı, söz qoşduğu yollardan Hədiyyə xanım da şeir yazır. Bütün yolları ona gəldiyindən, ondan keçdiyindən və bu yolları onu Tanrıya aparmasından yazır. Bu yolun ucundan tutub gedən poetik "mən" bütün gözəllikləri - "çəmənlərin güllüsünü, meşələrin yaşıllıq, bulaqların sərinli, kədərli gözəlliyi, sevgilərin dərinliyi" özü ilə aparmır, ürəkəçikliyi ilə

*Gözümüzün od yerini
İçimizin dib yerini
Adamlara verək gedək - deyir.*

*Gedək torpaqdan o yana
Gedək işıqdan o yana
Gedək çıraqdan o yana...
Gedək
Göylərin altıyla
Gedək
Dənizin üstüylə
Gedək...
Dumanlarla gedək
Ümidləri qoyub gedək
Arzuları aparmayaq
Elə...
Gümanlarla gedək...*

Şairin ilahi varlığı, Allaha xitabən yazdığı şeirləri də var. Bu şeirlərdə çağdaş poeziyamızdan bizlərə çox tanış olan usanmış, özündən doymuş, lirik "qəhrəman"ı görürük. Bu qəhrəman Allahdan onu yenidən qurmağı, sinəsindəki daş ağırsını, gözündəki yaş ağırsını, "bir dənük sirdaş ağırsını" sağaldıb "yorulmuş içindən" çıxarıb yenidən yaratmağı diləyir.

*Tanrı, özümdən doymuşam,
Dağıt məni, təzədən qur
Bir dəfə ki, bacarmısan?
Unut məni, təzədən qur.*

Necə də gözəl deyib!
Şairə başqa bir şeirində Allahla söhbətlaşır. Əvvəlcə sakit-sakit Allahdan necə gördüyünü, ona bəndə olub-ola bilmədiyini, çiyindəki mələklərdən hansının yükünün ağır olduğunu soruşur. Oxucunu bəndə ilə Xalığı arasındakı bu səmimi söhbətə alışdıran müəllif gözəllikdən digər şeirlərində rast gəlmədiyimiz intonasiya ilə sətir itihama keçir:

*Çırpırsanmı əllərini
Bir dizinə,
Bir başına?
Hər gün ölüb-dirilməyim
Heç gəlmir, de, xoşuna...
...Allah
Umacağın nədir
Gedib-qayıtdığın yerdən?
Gəl, gör, necə görünürsən,
Məni unuttuğun yerdən.*

Oxucu həttə düşünə bilər ki, şeirin əvvəlki iki bəndi ilə sonrakı iki bəndi arasında illər yaşanıb. Düşünürəm ki, heç nə - ən ağır yaşantılarımız belə, bizə ilahi ilə bu tonda danışmağa haqq vermir. Necə görünürəm "dubur-oturduğum, yatıb-oyandığım, məni unuttuğun yerdən?" Bu şeirdir, bilərəm, poeziya poetikani sevir, amma eyni zamanda elmiyyə də sevir. Dinimizin elmi qaynağı isə, müqəddəs "Qurani - kərimdir". Şübhə etmirəm ki, Allahın insana onun şah damarından yaxın olmasından da, "O na mürgü, nə də yuxu bilər" (Bəqərə, 255) ayəsindən də Hədiyyə Şəfaqətin xəbəri var. Belə olmasaydı, şeirlərinin birində

*"Göylərdə dinclikmi tapar,
Mən kimi dinsiz ziyası?"*

- kimi ritorik və poetik sual verməzdi. Yaxud deməzdi:

*Ağladınmı için-icin?
Piçıldadınmı Tanrıya:
"Minnatdaram hər şey üçün
Minnetdaram...
Hər şey üçün..."*

Sonda onu deyim ki, poetik düşüncəsi, fərqli intonasiyası və səsi bəri bağdan bizə Hədiyyə Şəfaqətin ədəbiyyatdakı gələcək uğurlarından xəbər verir.

Aygün BAĞIRLI

